

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása: Pestvárosánál* 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az iktatási díjakkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasábos petitors első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.
 Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskerekén, hova az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

A házközösségekről s azoknak rendezéséről.

(A „Közigazgatási Lapokból.”)

Hazánk közigazgatásának általános jellege a múltban a szakadozottság volt és csak újabb reformjaink igyekeznek abba egyöntetűséget oltani.

Államunk területi épségének részbeli helyreállítása következtében annak is beállott a szüksége, hogy azon elemek és viszonyok, melyek partikuláris jogi rendezésnél fogva külön alakulást nyertek, szintén bele vonassanak az általános adminisztráció körébe és így a politikai integritás visszaállítása révén, az adminisztratív integritás is helyreállítsék.

Magyarország határörvidékének polgárosítása is ilyen lépés volt, melylyel a partikuláris jogon képződött határörvidéki viszonyok — természetesen átmeneti intézkedések útján — magyar hatóságok hatáskörébe vezettek vissza.

E viszonyok legérdekesebbikét, legfontosabbikát a házközösségi viszonyok (Hauskommunionen, zadruga) képezik. Ezeket szándékozik győngye tollunk e becses lapok hasábjain megismertetni különös tekintettel azon állásra, melyet immár a magyar közigazgatás keretében elfoglalnak s e végből röviden ismertetjük e snajtszerű és emiatt érdekes volta dacára oly kevésbé ismert viszony történeti keletkezését és rendszerét.

Jogtörténetileg beigazolt tény, miszerint a házközösség a szláv nemzeti jogotudat fejleménye és szorosan összefügg a zsupáknak (territoriális kerületnek) és községeknél (szelo) rendezésével; s épen ezen házközösségi intézményben rejlik a szlávok személyi joga rendezésének sulypontja.*

A házközösségek a szerbek- s horvátoknál uralkodott törzsi szervezethez eredt, melyet hazánkban letelepedésük idején nálunk is meghonosítottak s a mely azon amalgamizáló behatás alatt is, mit a byzanci uralom ama szláv népekre gyakorolt, megtartotta érvényét. Szolgásgát a házközösségi viszony nem vont maga után; noha a zsupák és szelok irányában való alárendeltségük politikai eseményeknek következtetése. — E házközösségi viszonyt nem érintették azon számtalan változások,** melyeknek a magyarországi határörvidék kereszttulmát; sőt inkább a törvény általa alá helyeztetett. „Das patriarchalische

Leben des Grenzvolkes als Nationalsttte wird unter den Schutz der Gesetze gestellt“, — mond az 1850. május 5-diki „Grundgesetz“ 31. §-a.

Házközösség alatt a volt határörvidéken, nagyobb számú embereknek ugyanazon házban, erők- és vagyonuknak közös hasznára és haszonélvezetre irányuló patriarchális együttes életet értjük. Háztársak (Hausgenossen) a házközösségnek azon tagjai nem- és kor-különség nélkül, akik állandóan ugyanazon házhoz vannak konsztribálva és e ház kötelezettségeit kikötött bér nélkül magokra vállalták, akár származtak legyen az házbéli családból, vagy akár csak befogadtak; s tagjai mindaddig, míg abból kiválván, más házba nem iratkoztak, vagy a határörvidéki állományból ki nem léptek.

Ily szoros családi és gazdasági együttélés nem lehet meg felügyelet nélkül s ez a családat (otac) mint a házközösség fejeit illeti törvény szerint. A nőttagok házasságon kívüli gyermekei is a házközösséghez tartoznak, mivel ennek kellett volna a nőttagok erkölcsösségére jobban vigyázni. Hatósági beavatkozásnak a házközösség magánügyeibe csak akkor van helye, ha a tagok nem egyeznek meg, vagy magok veszik igénybe.

Családapar rendszer a legidősb, alkalmas s katonai szolgálattal rendelkező férfi tag, ki a nyugalmra, rendre, egyetértés-, vallásosság- és erkölcsösségre felügyel és a vagyon kezeli. Neje, vagy más alkalmas asszony a családanya. Választásuk a családatagok s ezeknek egyenlensége esetén a községi képviselőt által történik. Az alaptörvény kivételeket tesz arra nézve, kik nem lehetnek családfejek (róm. k. papok, tényleg szolgáló katonák stb.) A katonai szervezet annyira megszigorította a házközösségi rendet, hogy az éjnek idején kiharadót be kellett az állomásparancsnoknak jelenteni. Hogy azonban az erkölcsösség ily házközösségekben sohasem lehetett valami jó lábon, bizonyítja az, hogy el kellett rendelni, miszerint minden házaspárnak külön hátkamrája legyen.

A vagyonközösség teszi a zadrugák lényegét, de egyszersmind leggyöngyebb oldalát, amely a belőle folyó számtalan félszék- és vitáknál fogva, egymaga elég indok vala a polgárosításra.

Ugyanis: a mit a házközösség közös erővel szerez, mindaz oly házközösségi vagyon, mely a ház és az összes családtagok fenntartására szolgál; történetik bár ama szerzés akár örökösödés, akár adás-vevés, vagy egyéb jogzsimen. A vagyonközösség ilyetén egyenjogú rendezése kihatott a büntetőjogra is, oly-

annyra, hogy háztársak által a közös vagyonon elkövetett lopás családi lopásnak tekintetik és csupan a háztáry feljelentése nyomán büntethetők. (Kat. büntetők. 736. §.)

Ha a háztársak bizalmatlankodnak, számadást kérhetnek az otactól és közülök egyre átruházhatják a készletek és házi pénztár fölötti ellenőrködést.

A közös gazdaságnak adósságok és szükségletek levonása után fennmaradó tiszta hozadéka a háztársak akaratához képest, köztük — különös tekintettel a családfőre s családanyára — felosztható. Hanyag és javithatatlan tagok az osztozkodásból kizárva.

Telkek eladása-, vétele-, haszonbérletése-, elzalogítása- és terhelésénél, valamint a közös vagyon s az egész családot érintő fontos jogügyleteknél, a családapar köteles a 18 évet meghaladt koru mindkét nemű tagok meghallgatását és többségük beleegyezését kimutatni. Kifogások felett a községi képviselőt dönt. Egyes tagoknak magántartozásai — még a kereskedők s iparosokak sem véve ki — kielégítési alapot mérőben az adós ingó magánvagyonából kereshetnek, milyent az alaptörv. 38. §-a szerint szereshetnek.

A házi kötelesek teljesítésén felül fennmaradó időt a háztársak saját keresményre fordíthatják, mindazáltal ebből is bizonyos rész a házi pénztárnak jut. Privát vagyonul a háztársak csupan ingó dolgokat szereshetnek; ily szerzési módok: a feleslegben osztozkodás, munka, örökösödés, hadi zsákmány. Ezeket szabadon rendelkezhetnek és végintézkedhetnek; végrendelet híján a törvényes örökösödés rendje áll be. Azonban jogosulatlanul szerzett ingatlan a házközösségre száll, vagy ennek javára két év alatt elárverezendő.

A házközösségi vagyon felosztása bizonyos feltételekhez van kötve, ugyanis: 1. mind-egyik fél köteles lakoházán kívül legalább hat holdnyi törzsvagyonot kimutatni; 2. szükséges a szavazatképes (18 éves) családtagok többségének beleegyezése; 3. az osztályrészek egyezségileg előre felosztandók és a telkek a hatóság közbejöttével elhatárolandók; minél az ismétbelépésre jogosult tagok, illetve családtagok szintén számbaveendők; 4. a közös tartozások felosztandók és kellőképp biztosítandók; 5. a felosztás következtén szükségelt külön lakóházakra a teret ki kell jelölni; 6. az osztozkodó férfitagoknak kiszolgált katonáknak kell lenniük. — Ezen feltételek célja, hogy a felosztás mentől inkább elkerültessek és ha azok fennforogván, a felosztás csakugyan megtörténik, a vagyon szét ne forgácsollassék, hanem az osztozkodók megeléje biztosítsassék.

Ha az osztálynál valamely családtagnak egyik vagy másik osztályos felhez való fölvétele ellen óvás tétetik, a közelebbi rokon ág köteles azt fölvenni. A vagyonrészek tekintetében ha egyezés létre nem jön, a községi választmány*) ejti meg az osztályt a finemű tagok számának előzetes megállapítása után; még pedig korra való tekintet nélkül, tehát a gyermekeket is odaértve. A községi választmány — mely az osztálynak alapul szolgáló adatokat gyűjteni, a felosztandó ingó vagyont összeírni, a földbirtokot s más dologi jogokat a telekkönyvekből kiírni, a családtagok jegyzékét összeállítani és ezek alapján az osztályozási tervezetet elkészíteni köteles — ezen adatok helyességéért felelős. Ezen osztályozási terv jóváhagyás végett azelőtt az ezredparancsnoksághoz terjesztetett be, melynek határozata másodikokban az országos főparancsnoksághoz, harmadik utolsó fokban a cs. kir. hadügyminiszteriumhoz volt felebezhető. A végérvényes osztály alapján osztályszersződési okirat készíttetik, mely azután telekkönyvi kebelezésre alkalmas.

Egyes személyek és családok is fölvehetők a házközösségbe, ha vagyonukat — tehát mindazt, mit magukkal hoznak és ami a fentiek szerint külön vagyon nem képezhet — a házközösség vagyonaként átruházzák s eddigi hatóságuktól elbocsátást eszközölnek ki. A felvétel ténye beiratkozásnak (Einconscribung) vagy beközösítésnek (Eincommunierung) nevezetik.

A határör (Grenzer) saját házközösségének beegyezésével és a hatóság engedélyével más házközösségbe is átélhet; mi azonban csak akkor engedhető meg, ha az elhagyandó házközösségben annyi munkaképes egyén marad, hogy a kilépés által a gazdálkodás csorbát nem szenved. Az ennek ellenére kilépők kóborlóknak tekintetnek és vissza-belépésre kényszerítettek.

A szabályszerű kellekek mellett kilépőknek nincs többé joguk a házközösségi ingatlan vagyonra. Ily kilépéssel egyenlő hatályu a tisztelt, hivatalnokká kinevezetés és pappá választás stb.; mi ha bekövetkezik és a vissza-belépési jog (Rücktrittsrecht) fön nem tartatik, a házközösségi vagyonra való igény elvesztésével jár. A határöri családból kiházasuló lányok az ingatlanokból nem kapnak kiházasítást, csupan a házszékes és szokásos kelenyét és a menyegző költségeinek megtérítését. Nehogy a menyegzői kiadások sokra rugja-

*) Községi választmány neve alatt a határörvidéki községi szervezet szerint a százdhatóság (Compagniebehörde) a képvisellettal vagy u. n. Rapport-sitzunggal együtt érteket.

TÁRCZA.

Toscanello leánya.

Elbeszélés. — Eckstein Ernőtől.

Perugiától északra pár mértföldnyi távolságban fekszik Frata, a ronda kis mezőváros, mely a Tiber mentében sziklás dombra nyulik fel és kapuját képezi az Apenninek hegyláncolatának.

Durva, kopár itt a tájék; növényzete kivált a völgy irányában igen szegényes, másutt ismét elburjánozik s óriási, szinte áthatlan erdőseget képez, melynek sűrűjében biztos menedékhelyet lel a vad.

Az ötvenes évek közepén október, vagy november hóban fiatal leányt látnak a város északi kapujának közelében fekvő nagy fenyvesen keresztül haladni; vele volt egy korosabb nőszemély, kit félig barátónak félig cselédnek tartanak. A szép leány lehetett 16 vagy 17 éves. Vidáman, gondatlanul lépdelt a meredek utakon, hol elkésztet, virágokat szakított, hol a felhőkben kóválygó erdei madár különös dallamára figyelt. Öltözete a frattai nyárszpolgárnők ruhája volt a falusi és városi viselet kecses vegyülete. Karsu termetét csillogó gombbal díszítet pirosbarna farosított fedte, vállain az igaz frattai nők büszkesége, a plaid-alaku tarka köpeny ékeskedett, az alig bokaig érő ránczos fekete szoknya oly lábat láttatott, mely a szöggyel kiveri nehéz hegycipőben is kellemesen tudott mozogni.

A jó testi épségnek örvendő vénasszony fakosarat vitt hátán: egy tisztába érve a fübe dobta kosarát. Kötényével megtörölte arcát s mondta:

— Igy ni! Itt találjuk a legszebb mandulákat. Nézd csak, akkora mint az öklöm. Jó lesz köszvényem ellen.

— Igazán azt hiszed, Nera, hogy ezen gyümölcs segíteni fog rajtad? — kérde a leány hitetlen mosolylyal. — Még ha kifőznéd

s téafélét készítné belőle, hagyján! De furdőnek használni . . .

— Nem értezt te hozzá. Ismételve biztosítottak, a fenyőmandula és kéregben rejtőző erdei illat csodás gyógyhatással bír. A vörös festész még azt is beszélt, hogy náluk megfőzik a fenyőmandula leveleit is és erősítő furdőnek használják.

— Szeretett tréfálni a festő.

— Edes jó fiam, csak gazdasszonya vagyok atyádnak, mert az uristen nem áldott meg külön tűzhelylyel, de annyit mégis tart-hatok magamra, hogy meg nem fossz eszem-től. Ismerem az embereket! Tudok különb-séget tenni az igaz barátság és a léha orrolás között.

— No hisz csak azt akartam mondani . . . szolt a leány csitítólag.

— Te persze tréfának vettél a dolgot, ha még oly komolyan is beszélt a festő, — folytatta kis vártatva Nera.

— Hogy hogy!

— Ne szóljunk arról! Sokszor megesett a szívem a szegény emberen . . . Mégis ok-tondiság volt a te magaviseleted fiam; meglásd, nem oly könnyen akad oly hü, nemes szívű udvarló, minő a vörös festész volt.

A leány felkaczagott.

— Már megint a régi kerékvágásban vagy! Még azt kell hinnem, hogy szerelmes voltál a festőbe és csak azért akartad rám tukmálni, hogy itt közeledben maradjon.

— Menis isten! Csak azt hiszem, inkább siratni lehetne az egészet, nem pedig gonyolni. Adolfo szeretett téged, hiven, tisztességes szándékkal, szenvedélyesen, én tudom azt legjobban. De neked . . .

— Nos? — kérde Erzsikihivóltag, midőn a gazdasszony megakadt beszédében.

— Neked nincs szived! — pattant ki Nera. — Nem tudod, mi boldogság rejlik a szerelemben.

— Azt hiszed? — viszonzá Erzsikissé komolyan.

— Bizony! Tizenhét éves vagy . . . — Nem mintha idő előtől akarnálak távolítani

a háztól, de hát a természetnek is vannak törvényei és ha semminemű érzelmel nem táplálsz szivedben . . . Lásd, Erzsi, olylyá veszem a szerelem nélkül leányt, mint a fenyő-mandolát gyantaszag nélkül . . . Van alakja, színe, de a java, a java az hiányzik nálad . . . Attól tartok, Erzsi, hogy magad is szerencsétlen fenyőmandola vagy . . .

Erzsi pár pillanatig szót nélkül bámult maga elé, azután így szolt:

— Igazad van, Nera! Minél tovább gondolkodom erről, annál furcsábban érzem magam. Nincs ember széles e világon, kit megközelítőlég is akkép szeretnék, mint téged és atyámat.

— Mert nincs szived s ép az a szomorú a dologban. Atyád s én nem maradhatunk örökké oldalod mellett, és ha majd elhagyatva, árván bolyongsz az élet utain . . .

— Tévedsz, Nera! — szolt közbe Erzsi hevesen, — hogy ne volna szíved, mikor érzem, hogy tudnék szeretni úgy, mint soha nő még nem szeretett. Ily szerelmet kérek én a jó istentől! De mondsz csak, te is szerelmes lehetnél fiatal korodban, mivel annyira tudod a módját!

— A kegyelem anyja mossa büneim! Én és szerelmes! Hova gondolsz, Erzsikém? — Hallga, ötöt üt az óra, hatkor ránk sötétedik, pedig még hozzá sem fogtunk a munkához.

— Szót sem érdemel a csekély munka, — felelé Erzsi, lehajolt és serényen szedni kezdte a gyümölcsöt.

Három, vagy négy perczig szorgalmaskodott.

Midőn azután fölkel, pár pillanatig pi-henni akarván, szinte fölkiáltott meglepedésben. Kopott ruhája magas, komor férfi állt előtte. — Magatartásáról és arc kifejezéséről ítélve, az ismeretlen a jobb körökhöz tartozott. Kalapja nem volt s szynnes rongyos öltözete legkevésbé sem kelthetett bizalmat az emberekben. Hosszu haja kuszáltan tapadt halantékaira; arca halvány volt, a kétségbe-esés kifejezése ült rajta; jobbában jókora botot tartott.

Erzsi lábai mintha a földre gyökereztek volna. Most Nera is megpillantá a jövevényt; fel akart sikoltani és futásnak eredni, de az idegen hirtelen térdre rogyott és esdőleg emel föl kezét. Nagy meghatottság fogta el Erzsit. Az ijedtség, mely megszállta az első pillanatban, egyszerre őszinte szánalomnak engedett helyet. Odaintelt a gazdasszonynak, hogy veszteg maradjon, és nyájasan fordult az idegen felé, ki némán, bágyadtan, lecsüg-gesztett fölvel fektűt a földön.

— Kicsoda ön? — kérde közelebb lépve.

— Irgalmazzon nekem! — sutogó erőtlen hangon az idegen. — Könnyűlőn egy nyomorult emberen, ki elvesz menthetlenül, ha elmaszítja magától. Kegyed végső reményem s halál fia vagyok, ha nem segít rajtam.

A fiatal leány összeresztent.

— Mikép segíthetek önön? — rebegé.

— Fogadjon házába, rajtsen el üldözöm elől míg kedvező pillanatot és határon át menekülhetek.

— Isten kegyelmes anyja, ne hagyj el, — kiáltá Erzsi borzadva. — Valami gonosz-tettet vitt ön véghez?

— Nem.

— De hát miért üldözik?

— Miért? Oh az egy hosszú, szomorú történet s most oly bágyadtan és nyomorult-nak érzem magam, hogy történetem minden szava új kínokat okoz. Ha bűnösnek tudnám magamat, mikép mernék kegyedhez fordulni, kegyedhez, ki úgy hasonlít az ártatlansághoz, mint testvérek egymás között? Oh nem, signorina, lelkiismeretem tiszta, s mihelyt biztos helyre jutunk, elmondok mindent a mi meg-esett velem.

Az idegen hangja, egész föllépése annyi nemességgel és meggyőződéssel bírt, hogy Erzsi nem tudott ellentállani.

— Jó, — mondá, — megkísértem . . .

— Kegyed az ég angyala. De tudja-e, hogy ezzel nagy veszélynek teszi ki magát? Ki szökevényt rejteget, vele egyenlő büntetés alá esik . . .

nak, törvény mondja, hogy a lakodalmak csak egy napig tartanak.

A határvidéki államoknak oly egyéneket, kik — mint például katonatisztek, papok, hivatalnokok, rendőrök stb. — közszolgálatot viselnek és így a főt kifejtett közkereset föltételnek nem felelnek meg, nem jogosítvák a házközösségi vagyon használatára; mindazáltal megmarad a házközösségbe való visszahelyezési joguk (Recht des Rücktrittes) és annak időpontjától fogva a kötelezettségek elvállalása révén, fontartalék részesülésük is a házközösség vagyonában.

Kiskoruk ingallana fölött való bármiféle intézkedésnél a gyámhatóság előzetes engedélye eszközölni ki. Kiskoruk házközösségbe fölvétel csupán a gyám és a gyámhatóság beleegyezésével és akkor történhetik, ha abból az árvákra előny háramlik. A határvidéki gyámügyet az 1850. június 28-ki törvény (Bir. törv. I. 255. sz.), az 1851. május 7-ki 381. számú hadügymin. rendelet és egy 1804. decz. 16-ki korrrendelet, valamint az osztr. polg. tk. szabályozzák.

Vázlatosan megismertettük ezekben a határvidéki házközösségek szervezetét s most még dióhéjba szorítva elmondjuk azon szabványokat, melyek az 1872. június 9-én (illetve 1871. június 8-án) kibocsátott ily című kir. rendeletben: „törvény a bányászati határvidék és a titeli zászlóalj területén fennálló némely közigazgatási intézmények megváltoztatásáról” — mely rendelet törvényhatóságunk az 1873. XXIX. cz. a. beczikkezeve lett, — megállapítvák. A rendelet és ezen törvényekkel nem mindenben egybehangzó ugyan, lényeges intézkedések azonban ugyanazonosak.

Kimondatik ott a korlátlan és szabad tulajdonjog, a birtokmaximum és — a rendeletben meg fennmaradt minimum eltöröltetik; végrehajtás esetén a tárgyi rész lefoglalhatósága megállapítatik. A felszámolás a szavazási joggal bíró mindkét nembeli házközösségi tagok kívánataira történhetik s ekkor az ingó és ingatlan vagyon lélekszám szerint felosztatik. A tagok megoszthatódnak a közösségi kötelek fenntartása mellett is, és ilyenkor az osztályrészeknek hat, illetőleg nyolcz holdnyival kevesebbnek nem szabad lennie; ha kevesebb, az osztályrészek egyenlő a teljes felbomlással. — Az előbbi mód szerint (beközösítés, Eincommuniarung) történt felvételek teljes érvényességben fontartalék; de ezentúl ily felvételek csak az osztr. p. tk. vagyonközösségre vonatkozó határozományai szerint történhetnek. A földmívelési iparától más szakmára térő tagok végkielégítésüket vagy társulajoni joguk biztosítását követelhetik. Ingatlanok birtokváltozásaira vonatkozó szerződésekre előírt minták vannak s ezek a szolgabírói határozatoknál mutatandók be. Oszálykérvények a községi hivatalnál. A községi vagyon felosztása pénzben is történhetik, a mikor az illető osztályrészt előbb természetben, azután „lekiismeretes” becsü útján pénzértékben állapítatik meg, mely becsüt azután a szolgabírói határozat megvizsgálja és megerősíti.

Dr. Stassik Ferencz,
megyei tiszti ügyész.

51. sz. D. F.

Tisztelt Szerkesztőség!

A „Deák Ferencz” emlékszóba ügyében országszerte eszközölt pénzügyi tevékenység sikeres eredménye immár lehetővé teszi, hogy a fentebbi célra eddig tényleg befolyt összegek,

s a még továbbra remélhető adományok igénybevétele mellett — nagy hazánk részére, a nemzethez s a dicsőült érdemeihez méltó emlékszóba állíthatassunk.

A fentebbi feladattal megbízott végrehajtó bizottság ennek folytán az arra vonatkozó pályázati hirdetmény közzétételét határozván el, van szerencsém a szóban levő hirdetmény egy példányát oly kérelemre s t. szerkesztőséggel közölni, hogy azt, — tekintve a kegyeletességét — becses lapjában díjtalanul felvenni sziveskedjék.

Miután továbbá az ügy jelegi studiuna szükségessé teszi, hogy az emlékszóba ügyében működő végrehajtóbizottság, a fentebbi célra még remélhető összegek iránt is biztos tájékoztatást nyerjen, mult évi június 15-én 12. sz. D. F. alatt kelt levelemre hivatkozól, még azon kérelemmel fordulok a t. szerkesztőséghez, miszerint a még netán folyamatban levő e részbeni gyűjtéseket befejezni, s a begyűlt összeget az adakozási ivvel együtt a legközelebbi állampénztárhoz mielőbb beszállgatni ne terhelhessék.

Kelt Budapesten, 1877. évi november 4-én.

Szlávy József.

Pályázat Deák Ferencz emlékszórára.

1. §. Alulírt bizottság pályázatot nyit Deák Ferencz bronzemlékszóba mintájának elkészítésére. Pályázat akár hazai, akár külföldi művész. A bizottság fentartja magának, hogy néhány hírneves művész megfelelő tiszteletdíj biztosítása mellett egyenesen hívjon fel a pályázathoz való részvételre.

2. §. A szobor a Ferencz-József tér egyik végén a kereskedelmi társulat épülete előtt fog állani; a tér áttelenségen a magyar tudományok akadémia palotájához gróf Széchenyi István emlékszóba állítatik fel. — Ennél az álló alak tizenöt bécsi láb (4.74 méter) magas; a négy ülő szoborral díszített granitlapozat huszonhat bécsi láb (8.22 méter); emelkedik; az emlékszó összes magassága negyvenegy bécsi láb (12.96 méter). A pályázatoknak figyelemmel kell lenni e körülményre, hogy a két áttelenséges szoborral díszítendő tér összhangatosan tünjön fel. — A helyiség térre a körül fekvő házak magasságának felmérése mellett a pályázók használatára a magyar nemzeti múzeum iródjában több példányban le van téve, hol minden egyéb felvilágosítások készségesen fognak adni.

3. §. A feladat az: hogy Deák Ferencz alakja az élethez és jelleméhez hiven legyen ábrázolva, a milyen az 1860—1869. közt volt, mielőtt a kor s betegség súlyos nyomai rajta észrevehetőek lettek.

4. §. Az emlékszó összes költségei a talapzattal és felállításával együtt szavóvénzer forintot meg nem haladhatnak; a bizottság ugyanazért kívánja, hogy a pályázók költségvetést csatoljanak mintáikkal.

5. §. A pályázók művészek úgy az alakra, mint a talapzatra kiterjedő mintavázlatokat, melyek az emlékszó nagyságának egy tizedrészében készítendő, a nevéket tartalmazó pecsételt jelgés levél kíséretében, az 1878-ik év október 31-ig a „Deák szobor-bizottság elnökéhez Budapesten a magyar tudományok akadémia palotájában” címzeve küldjék be.

6. §. A beérkezett minták alkalmas helyiségben egy hónapig közszemlére ki lesznek téve.

7. §. A kiállított pályázók művei 1878.

évi december kezdetén egy jury által megfognak bírálatni, mely a feltétlenül kiadandó pályadíjakat döntőleg oda itéli.

8. §. Ezen jury tizenegy tagból fog állani, melyek közül egyet-egyet választ: A képzőművészeti tanács, a fővárosi közmunka tanács, Budapest fővárosának építészeti bizottsága, a képzőművészeti társulat, a mérnök- és építész egyesület.

A bizottság ezenfelül három külföldi művészt fel fog hívni a bírálatban való részvételre, s három tagot választ a maga köréből.

9. §. A pályadíj 6000, 4000 és 3000 frank aranyban.

Budapest, október 31-én.

A Deák Ferencz emlékszóba bizottsága.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

N.-Kikinda, 1877. nov. 16-án.

Tisztelt Szerkesztő úr!

F. hó 15-én T.-Kanizsán Tallian Béla szolgabíró úr fölhazánálva a gyönyörű őszi idő kellemeit róka-vadászatra rendezett; e kellemes időtöltésre ismerőseit a megye távol vidékéről is meghívta. Ily alkalom nem mindennapi szórakozást ígérve nem csoda, ha a meghívottak nagyrésze meg is jelent. A vadászat maga érdekes volt, föl lett hajtva 22 róka, ebből azonban csak 9 esett áldozatul, 27 nyullal együtt, a többi elmenekült, sokszor a szomszéd vadászok kedélyes kacagása közt a sűrű bozóthoz; honnan azután senki sem bírta kizavarni. Egypár jó ismerősünk ez alkalommal először ejtven el rókát, a szokásos megvesszőzésen keresztül kellett esnie. Hogy ezen jelenet vidám tréfa között folyt le, azt említeni is fölösleges. A meglehetősen kifáradt vadásztársaság este a végtelen szivélyes házi úr pompás lakában gyűlt egybe kedélyes vacsorára. A társaság feszletlen, a kicsapongásig vidám volt, de ez természetes is, eredményes vadászat, kitűnő vacsora, finom borok, jó cigányzene oly factorok, melyek még a legsötétebb vérű melancholicust is fölvillanyozzák, a vidám hangulatot szép pohárköszöntések élénkítették. Itunk a távollevő háziasszony, a megye szeretett főispánja, a házi urak és végre édes mindnyájunk egészségére. Azután megszólalt a csónés és tartott reggeli majdnem kiválóan kiviradig, mikor is a vidor társaság szét oszlott azon óhajjal hogy minél előbb összegyűljön ily kellemes emléktű szórakozásra.

HETI SZEMLE.

A háboru színhelyéről. A harcztérről újabb érkezett híreket a következőkben foglalhatjuk össze: Heiman tábornok mult pénteken bombázni kezdte Erzerumot. A törökök bámulatosan harcoltak és megfutamítottak az oroszokat, kik ezeket vesztettek sebesültekben, halottakban és foglyokban. A lakosság hangulata felélénkült. Szt.-Pétervárról jelentik, hogy a törökök gyakori kémszemléket tesznek és nyugtalanítják előőrseinket az ozmanbazzari és sumlai utakon. A Sipka-szorosban, szemben a Miklósi erdővel a törökök folytatják utedeik nagyobbitását. Giurgevóban f. hó 13-án egy új orosz uted megkezdte a tüzelést, a giurgevói pályaudvart ágyúzók török utedek ellen. Miután nyolcz gránátos ezredes a harcztérre ment, a sorjalogezredek idő rendeltettek. Ezen intézkedésnek itteni forradalmár üzemekkel való indokolása — mesebeszéd. —

Plevna husz napra van élelemmel ellátva; remélik, hogy Mehemed Ali idejkorán fogja felmenteni. Oroszország ezért Belgrádban nagy erőfeszítéseket tesz, hogy Szerbiát gyors actióba lépésre indítsa. Senki sem kételkedik Szerbia actiójában, a belgrádi dandár f. hó 18-ára be van szólítva. A Vakit cz. lap, mely Angolországról ellenséges cikkeket közölt és az indiai mohamedánokat lázadásra szólította fel, communiqué-t kapott, mely ezeket mondja: A kormány ily cikkeket nem tűr, mert Angolország barátja Törökországnak. Silistriánál előőrsi utedeket folytak. Az oroszok Tirnovánál megtámadták Rusluby és Islatar falvakat, de visszaverettek. Kuzcsuk bombázása folyvást tart. A ruszcsuki erődök az előrelátható orosz támadás miatt megerősítettek. Orosz lovasság tegnap ismét megkísérelte Berkováczt benni, de hasztalan; Mehemed Ali Sofiaból erősítéseket küldött oda. Erzerumról havazás állott be. A „tábor“-nyi törökök háromszor megtámadták Skobelev tábornok megerősített posztóját, de mindannyiszor tartós sortűz által visszaverettek. A törökök vesztesége nagy, az oroszok 100 ember. — Egyébiránt a harcztér legújabb és legfontosabb híreiről, a győzelemről, melyet Moukhtar basa a diadalmasan előrenyomuló oroszokon Erzerum alatt kivívott, a következő részletek fekszenek előttünk. Az orosz hivatalos távirat Veronkalehből november 12-ről következőleg írja le az eseményt: „Okt. 30-án éjjelen (régi naptár) Haimann tábornok Devo-banjából Erzerum felé indult; a sötétségben a hadoszlopok eltévedtek és nem értek rendeltetési helyeikre. A Bakuezred három zászlóaljának előcsapata behatolt az Azizie erődbe, hatalmába ejtette ezt, levágta az őrséget és foglyul ejtett 19 tisztet és 540 katonát. Virradóra az előcsapat elhagyta az erődöt, mert jelentékeny török erők közeledtek. A foglyokat magukkal vitték. Az oroszok vesztesége: 32 elesett, megszebesült és megsérült tiszt és 600 katona.” — A „Times“ therapiái sürgönye f. hó 11-ről ezeket mondja: „Moukhtar pasa sikerét az erzerumi erődök ellen intézett orosz támadás visszaverésében itt elegendőnek tekintik a katonai helyzet teljes megváltoztatására, mert Erzerum nem forog azon veszélyben, hogy rögtön beveszik; Moukhtar időt nyer, hogy a védelmet szervezze, erősítéseket kapjon és csapatai erkölcsi állapotát javítsa. Az oroszoknak nem sikerült Erzerumot egy csapással bevenniük, teli szállásai nincsenek, a havazás miatt rendes ostromot nem folytathatnak, mert Alexandropólból ostromágyukat kellene hozniok. — Karsz ostroma lehetséges, de bevételétől itt nem félnek, mert a vár bőven van ellátva elegendővel. — Moukhtar a következőket sürgönyzi: „Az oroszok 9-én reggel megtámadták az Azizie-erődöt. Csapatunk bátran felelt a támadásra, az ellenség teljes derouteban visszavonult, az árkokat holtakkal tele hagyta; katonáink másfél óráig üldöztek az oroszokat.” — Egy újabb tudósítás szerint az oroszok elfogtak egy egész zászlóaljat, de visszautaztak és a zászlóaljt kiszabadították. Az oroszok Devojunig vonultak, 15 foglyot hagyva a törökök kezében. — Mint nagyfontosságú hírt, felemlítjük még, hogy Osman pasa visszautasította a capitulációt, melyre az orosz fővezényelt pár nappal ezelőtt felhívta. E válasz elégséges bizonyítja, hogy a törökök védelmi eszközei még nincsenek kimerítve, s hogy Osman pasa egyideig még tartani fogja Plevna vérszánta sánczait.

Szerbia. A szerbek aktióba lépéséről Konstantinápolyban azon hír kering, hogy a

— Komolyan? — Kérdé Erzsi és aggályosan a gazdasszonyra pillantott, ki épen közeledni akart.

— Ugy van, signorina. Nem szabad önt ámitanom... Hanem kegyed okos, higgadt leányunk látszik s remélem, hogy megmentet engem.

A fiatal leány kereszthe fonta karjait s lassan bólintgatott fejével.

— Legyen — mondá kis vártatva, — kövessen, signor.

— Mikép köszönjem meg önfeláldozatát?

— Hagyjuk ezt majd a végére.

— De édes atyja... beleegyeznek-e szándékába?

— Ne féljen. Hisz ártatlan ön...

— Lelkiismeretem ítélőszék előtt igen. De atyja előtt?

— Miért ítéljen másképp az én atyám?

Jog és jogtalanság oly fogalmak, melyekről nem lehet vitatkozni.

— Adná isten, hogy úgy legyen! — sohajtott a jóvevény, ajkába harapva.

— Mondja csak, signorina, önök nemde nem ellenségei a pápaságnak, bár távol laknak Rómától?

— Védje isten a szent egyházat! — adá Erzsi válaszul és keresztest vetett magára.

— Remélem, signor, hogy ön is tiszteli Krisztus helytartóját?

Az idegen darab ideig néma buval nézett maga elé, azután büszkén fölemelkedve, tiszta, szinte daczos határozottsággal így szólt:

— Tisztelem a szent atyát, mint a katholicus egyház fejét, mint a pástort, ki a hívők nyáját legelteti, de gyűlölöm kormányát, gyűlölöm a kényuralmat, mely palástul használja az egyházat, hogy darabokra tépje szép nagy hazánkat! Én is katholicus vagyok mint ön, de még annál több: olasz is vagyok!

Signorina, kegyed itt közel lakik a határhoz, nem hallotta valaha e szót „Italia”? Sohasem jutott el kegyedhez egy fuvalma a magasztos eszmének, melynek jelszava „szabadság és egység”? Látja, gyermekem, ez eszme szolgálatában működtem, küzdöttem mindaddig;

szóval és tettel mozdítottam azt elő s épen ebben rejlik a bűn, melyet átkokkal sujt a római pápaság.

A leányban különös hatást keltettek az ismeretlen szavai.

— „Italia!” — mormogá, magában — oh igen, halottam már e szót... S önt csak azért üldözik, mert szerette Olaszországot?

— Csakis azért! A római kormány hosszú börtönbüntetéssel jutalmazta meg a hazának tett szolgálatomat. A börtönből megszöknöm sikerült s hosszú bolyongás után egy elvtársomhoz jutottam Orvietóba. Csakhamar nyomra akadnak a poroszok s azóta úgy üldöznek a hegységben, mint kutyák a vadat.

— Heteken keresztül a szabad ég alatt aludtam, mint állat a pusztában, s egyre kintzott a halálos aggály, hogy a poroszok kezébe eshetem. Így jutottam az önök tájékára; de eröm már kimerült. Egy csapat rendőr nyomomon van s nemsokára körülállják az erdőt és megkezdik a hajtóvadászatot. Önt az ég küldte hozzám, signorina, hogy a döntő órában megmutassa nekem a szabadság útját. Érzem, tudom kegyed el nem árul, bár rokonszenvvel viseltetik a kormány iránt, melynek tulajdonképeni lényegét nem ismeri.

Nera azalatt a leány közelébe sompolygott.

— Az istenért! — mondá neki halkan, — ne fogj olyasmibe, mi vesztetet okozhatja! Mi közd az idegenhez? A bíróság nem ítél el ártatlanokat s isten a megmondhatója, hogy ez az ember mit hazudik neked össze vissza. Aztán jusson eszedbe atyád! Signore Toscanello Cristoforo és az anyaszentegyház egy ellensége! Megjárnád, ha haza hoznád ezt az egyént!

— Hallgass! — felelé Erzsi, — tudom, mit cselekszem!

Azután nyájasan kezét nyujtott az idegennek s így szólt:

— Meg fogom önt menteni! De a legnagyobb vigyázattal kell élnünk, hogy tervünk mindjárt csirájában dugába ne dőljön. Ki kell jelentenem, hogy atyám esküdt ellensége a

piemontiaknak. Ő a pápa hive s ha fontolóra veszem a dolgot, helyesnek nézeteit. Amivel bir, mindent a pápaságnak köszönhet. — Egy monsignore, kinek mint ifju fontos szolgálatot tett, megemlékezett róla végrendeletében; a kapott pénzből jöszágot vásárolt magának Nápoly környékén, azután Frattába vonult vissza s most vagyona jövedelméből él és naponkint áldja a jó monsignorét s nagylelkű végrendeletét. Az egész környék, mint a pápaság lelkesült barátját ismeri Toscanello Cristoforót. Ily körülmények között semmiért sem állhatnak jót, ha atyám megtudná az ön szökésének igazi okát. Ő a legjobb ember a világon, csak a pápasággal és a papával nem enged tréfálni s a mint ismerem, jó katholicus letére kötelességének tartaná, önt azonnal a rendőrség kezébe szolgáltatni.

— Szomorú egy hír!

— Nem épen. Valami mesét kell költenünk...

— Szökésesem azért mégis gyanús marad s azt fogja bizonyítani, hogy mégis bajom volt a rendőrséggel, a rendőrség pedig a pápának van aláelve.

— Vannak vétségek, melyeket atyám is meg tud bocsátani... Mondjuk, hogy ön megölt valakit párbajban... Ismétlem Toscanello Cristoforo jószívű ember és ha leánya esd önrét...

— Nagylelkű, kedves leány! Utóvégre mit kockáztatok én? A legrosszabb esetben ép úgy járhatok, mintha segélytelenül itt maradtam volna a vadonban.

Erzsi most a vén gazdasszonyhoz fordult.

— Nera, — mondá, megfogván az öreg karját, — hallottad, mit határozunk? — Ha szeretsz, te is részünkre állsz. Ez az idegen... hogy is hívják, signore, ha kérdenem szabad?

— Nevezzen Romano Bernardónak, — válaszolá habozva a férfi.

— Romano Bernardo — ismétlé fontolgatólag Erzsi. — Halljad tehát, Nera, Romano urnak párbaja volt, melynek kimenetele futásra kényszeríté. Mindenre kérlek, szemed

egyetlen egy hunyarástával sem árdul el, hogy tudsz valamit Romano ur szerencsétlenségének igazi okáról. Eredj most a városba s hozd ruhát, mert ily öltözethen nem jöhét ki Romano ur az erdőből, hogy gyanut ne keltsen. Még egyet: hozd el olómat is a nagy szekrényből. Osvastam valahol, hogy egy fiatal királyt menekülése közben a hosszú baj árult el. Romano urat is lenyírjuk, mielőtt a városba lépne.

— S mig visszatérek, te mit fogsz mivelni? — kérdé Nera.

Erzsi pirulva felelé:

— Én? Semmit! Szeretnék magam a városba menni s megkímélnék az uttól, mert fűrgebb, óvatosabb vagyok, mint te, de azt is tudom, hogy semmi áron sem birhatnánk rá...

Nera jámbor pillantást vetett föl az égre.

— A madonna legyen velünk! Most este az erdő belsejében... egymagam egy idegen ural, kit ő szentsége tudorai minden pillanában... Igazán nem tudom, Erzsi, honnan veszed ehez a bátorságot!

— Bolond vagy!

— Bolond? Józán és okos vagyok! Kezeken kimondva, úgy találom, hogy neked velem kellene jönnöd.

— Nem megyek!

— S miért nem?

— Egyszerű okból. Ha veled megyek, feleutem megbánod a dolgot, otthon még képes vagy egészen el is rontani tervünket. Ha pedig magad mégy, legalább tudom, hogy vissza jössz értem az erdőbe. Nera, anyád emlékére kérlek, hogy soha, de soha sem látsz többé, ha valami ostobaságot találsz elkövetni. Szilárdul elhatároztam magamban a signore megmentését s ha ellenem vagy, esküszögővé tész. Most menj, hogy visszaterhess, mielőtt beáll az éj.

Oly elszántan mondá e szavakat, hogy Nera nem ellenkezett többé. Megrázta még egyszer fejét, mintha mondani akarná: „Mosom kezeimet”, azután gyorsan eltávozott.

(Folytatása következik.)

6929

8034

könyvi

al elátva; orán fogja ában nagy biát gyors kételkedik dár f. hó . lap, mely közölt és szöliotta et mondja: ert Angol- Silistriánél k Tirnovár k falvaka, sa folyvást ható orosz z lovasság czot benni, rösítéseket lott b. A egtámadták itióját, de zaverettek. szoké 100 egujabb és l, melyet renyomuló követezők osz hívá- er 12-ről Okt. 30- nok Deve- séségben a k rendlem zászló- e erődbe, rsége; és nát. Vir- döt, mert A fogyo- sztesége; t tiszt és sürgönye hár pasa n intézett gendőnek változta- azon ve- hár időt ösítéseket t javítsa. mot egy incsenek, n folytat- mágyukat hátséges, v ár bő- ár a kö- -én reg- sapatink ég teljes holtakkal döztek az zert az aljat, de aditattott. 5 foglyot nagyfon- Oszman elyze az felhívta. törökök erítve, s ani fogja lépéséről hogy a uruid el, cseletlen- városba s jöhöt ki ant ne s a nagy gy egy osszu baj mielőtt a ogsz mi-

szerek csak azt várják, hogy az oroszok a szerb határ felé mozduljanak. A külügyminiszter már szólott is e közelálló eshetőségről a külföldi képviselőknek, kik nála látogatást tettek, különösen Christicsnek, de a szerb ügynök kijelenté, hogy erre nézve kormányától még semmiféle értesítést sem vett. A szerbek a „Pol. Corr.“ tudósítója szerint igen nagy buzgalommal folytatják a hadikészületeket. Katonai szakemberek azt állítják, hogy Szerbia jelenleg jobban el van készülve egy háborúra, mint a múlt évben. Alexinác körül öt dandár és hat üteg s több ostromgyű áll. Zajcsárnál szintén tekintélyes haderő van, mely az orosz sereggel együttesen fog Vidin ellen működni. E várat hír szerint 10.000 török védi.

Törökország. Konstantinápolyban pár nap óta békeharangok zúgok. Ugyan is a közhangulatban néhány hete félreismerhellen változás állott be. Igaz ugyan, hogy létezik még egy szélső párt úgy az irányadó körökben, mint a közép és alsó rétegekben, melynek most is az a jelszava, hogy „Győzni vagy elveszni!“ mely még mindig „késhegyig“ kívánja folytatni a háborút; de ezek száma napról-napra kevesbedik és az erkölcsi támogatás, melyben a nép által részesítettnek, szemmel láthatólag csökken. A nép megváltoztatta nézetét, békét ohajt és nyugalomra áhítozik. Nem mintha az oszoman hazafisága gyengült volna, nem mintha a hozott áldozatokat megbánta vagy bizalma Törökország szerencsecsillagában kiadott volna, — ezek egyikét sem lehet a török nemzetnek szemére vetni. Az ok lényegileg a viszonyoknak a háború folytán beállott alakulásában rejlik, mely most hónapok múltán a természeti erők szükségességével kezdi érezettni hatását. Szóval a beköszöntött nyomor puhította meg a népet. Az apa és testvérek a hadseregben, megcsökent bevételek, adók és hadiköltségek vég nélküli száma, minden élelmiszer drágulása, teljes pénztelenség és oltható ráadásul még éhség, szükség és nyomor, — ez a helyzet képe.

Franciaország képezi a hét legfontosabb eseményeinek színhelyét. A francia képviselőházban megtörtént a döntő szavazás. Mindkét párt utolsó emberét a csatárra hozta. Az 534 képviselő közül 529 szavazott s így a távollevők mindössze csak öten voltak. A szavazás eredménye következő: 326 képviselő elfogadta, 203 képviselő ellenezte Grévy Albert alább ismertetett indítványát, mely tehát 123 szónyi imposans többséggel a ház határozatává emeltetett. A ház magatartása fölötte nyugodt volt, de azért a kérdések nagyon izgatottak voltak. A jobboldal nyugtalankodott, de a baloldaliak elnyomtak minden haborgást. Broglie és Gambetta voltak a kiváló szónokok. Broglie nyugodtan szenvedély nélkül beszélt, Gambetta ellenben erősen, haraggal, hangjának teljes erejével. Grévy Albert nagyfontosságú indítványa következőleg hangzik: 1. cikk: Egy 33 tagú bizottság, mely az osztályok által nevezetlik ki, parlamenti vizsgálatot fog tartani a tények felett, melyeknek május 16-ika óta czéljuk volt a választásokra törvénytelen pressiót gyakorolni. 2. cikk: A végből a bizottság függetlenül a külön vizsgálatoktól, melyeket a megyékben tart folytatandóknak, a szerint a mint a kamara az igazolások folyamán neki elküldi, vagy akár hivatalból átadhatja magának az október 14-iki és október 28-iki megbízó leveleket; e missió teljesítésére a parlamenti enquete bizottságokat megillető legkiterjedtebb hatáskörrel van felruházva; 3. cikk: Minél előbb előterjeszt egy jelentést, melyben constataja a tényeket, mikből bármilyen felelősség hárul szerzőikre és javasolni fogja a kamrának a határozatokat, melyeket ama tények nézete szerint maguk után vonnak. (Hosszas taps a baloldalon s közepén.)

HIRHARANG.

* **Elutazás.** Megyénk főispánja Hertelendy József ő mellőtsága hivatalos ügyekben a fővárosba utazott.

* **Jótekönyv czélú hangverseny.** A jövő hó 18-án városunkban rendezendő jótekönyv czélú hangverseny iránt igen nagy az érdeklődés; a mennyire előre következtelnünk lehet, a terem zsufolásig meg fog telni, s a mellé szép jövedelmet fog hozni a gymnasiumi könyvtár javára. E hangversenyben a híres szegedi első zenekar is közre fog működni. A hangverseny programja e napokban már közlé fog tétetni.

* **Tisztújítás.** Megyénk kerületeiben mindenfelé erősen folynak a korteskedések. Mi is kaptunk néhány érdekes értesítést, de közlésüket még most nem tartjuk időszerűnek, mert nem akarunk a megindult mozgalmakban mint közreműködők szerepelni.

* **Kitüntetés.** Tallian Béla szolgabíró, arany koronás érdemkeresztet, Issekutz Antal szolgabíró pedig arany érdemkeresztet kapott ő felségétől az árvizek körül kifejtett erélyes közreműködésükért, Kozenkay Béla kúbekházi jegyző és azon község birája ezüst koronás érdemkeresztet kaptak.

* **Nyilvános köszönet.** A török-becsei jótekönyv négyzet f. hó 12-én tartott közgyűlése Müller Lajos ügyvéd, Pulay Román földbirtokos és Rankovits István bírói végrehajtó uraknak legmelegebb köszönetet szavazott azon nagylelkű adományért, melylyel fentiszelt urak az egyet alapítókéjének ötven oszt. ért. forintot ajándékoztak. Midőn ezen határozatot fentiszeltnek tudomására hoznánk, el nem mulasztathjuk e nemes áldozatkésztséget nyilvánosan is megköszöni. — A török-becsei 1877. évi november 12-én tartott közgyűlése megbízásából: Steingaszner Dániel Ilka, egyleti elnök.

* **A török sebesültek** részére kiadott hivatalunkhoz 33 frt. 10 kr. küldetett be, mely összeg Nagy-Szt.-Miklóson adakozás utján gyűjtetett össze: és pedig Dr. Frank Jánostól 1 frt., Dr. Kormos Belától 2 frt., egy névtelentől 2 frt., Major Jánostól 1 frt., Norbert Károlytól 1 frt., Rohonczytól 1 frt., Roth Henrikől 1 frt., egy névtelentől 1 frt., ismét egy névtelentől 50 kr., Bobor Eufémiától 1 frt., Bobor Gyulától 1 frt., öregebb Bobor Rozától 1 frt., Dr. Bobor Lajostól 1 frt., Bobor Elektől 1 frt., Bobor Györgyötől 2 frt., Bobor Terézről 1 frt., Bobor Katalintól 1 frt., Bingert Mihálytól 1 frt., egy névtelentől 1 frt., Szabó Károlytól 1 frt., Poppertől 1 frt., egy névtelentől 1 frt., Keszerits Jánostól 1 frt., Czenczinger Ferencztől 1 frt., Wistenbergől 1 frt., Zsotér Zsigmondtól 1 frt., Mudra Józseftől 40 kr., egy névtelentől 20 kr., Ronkóvits Sándortól 2 frt., Farkas Jánostól 1 frt., és Kolofon István 1 frt. Midőn ez összeg nagylelkű adakozóinak köszönetünket az emberbaráti tettert nyilvánítanánk, egy-szersmind felkérjük t. olvasóinkat további adományok gyűjtésére. A kiadóhivatal.

* **Párbajok.** A francia képviselőház heves vitái megtermették rosz gyümölcseiket. Két képviselő Allain Targé és Robert Mitchell e hó 16-án kard-párbajt vívott a verrières erdőben. Az első segédei Georges Péron és Clémenceau voltak, az utóbbi Saint Paul és Dariste. A párbajnál mind két fél megesesült karján, Mitchell kissé súlyosabban, de veszély nélkül. Komolyabb véget ért egy másik párbaj, mely a múlt hó 31-én ment véghez Athénben a phalerii sikon. Az egyik fél Demetrios Bourbaki, hasonnevű francia tábornok unokaöccse, a másik bizonyos Dokos. A párbaj pisztolyra ment — mintegy 40 lépényire, de úgy, hogy a vívók közeledhettek. 11 percz alatt négy golyót váltottak, anélkül, hogy találtak volna. A segédek ekkor kiengesztelni igyekeztek a két ellenfelet, de hasztalanul. A harc megújultával Bourbaki egyszerre fölszohajlott, szívéhez kapott s szó nélkül össze-

rogyott. A végzetes golyó az ötödik s hatodik borda között mellébe hatolt, átfúrta a szívet és hátán jött ki. A szerencsétlen Bourbaki azonnal meghalt.

* **A Nábob,** egyike azon regényeknek, melyek, Hugo Viktoréit is ideszámítva, a legnagyobb feltűnést gerjesztették Franciaországban, ma jelenik meg először a párisi könyves-boltokban — tizenharmadik kiadásban, mert tizenkettőt egymásután elkapkodott a közönség, mielőtt még a friss nyomtatás megszáradt volna a lapokon. Mint már mondtuk, Daudet bamulatos rajzoló ecsetén és érdekesítő meséjén kívül a regénynek némi történelmi jeletősége fokozta nagy mértékben az általános érdeklődést, mert alig van a számtalan közt egy alakja, kire a párisiak rá ne mutathatnának vagy ne emlékezzenek. A nábob bőkezűségét sok ingyenlő és bőrzéagens elfelejtette már, de sokan is emlékeznek még rá: Mora herczeg mesteri festésében mindenki ráismert a híres Morny herczegre, Monpavon, a kopott, gögös marquis, Jenkins a charlatan orvos, Felicia, a letűnt művész, Hermeline a pohos tőszér és kikeresztelkedett odalisk-neje, Lemerquier a klerikális tartuff, a „Corsicai“ rablóbanda emberei, meg annyi ismert, vagy ismerni vélt alakok. Csak öröndhetünk, hogy e kiváló irodalmi termékkel nekünk jutott a szerencse olvasóinkat megismertetni. (Ellenőr.)

* **Egy állam-kosztos.** Egy bécsi lapnak írják: Immáron tizennyolcz hava élvezheti Karinthia kedves fővárosa azt az örömet, részeshül abban a tisztességben, hogy vendégszerető falai közt lát egy idegent, kit a háboru viszontagsága hullatott ide. Babicsnak hívják az internált szerbet, ki Klagenfurtban lelte föl irigylésre méltó Tuskulanumát. Fantasztikus nemzeti viselkedésben, nagy csibukájával szájjában komoly, önzertes ábrázatával járalk egész nap fel s alá az utcákon, s ha elfárad, egy-egy árnyékos helyre is betéved, hol nem pusztá szóval, hanem friss italokkal és meleg ételekkel üdülheti föl lankadságát. Ha aztán beköszönt az éj és fátyalval leborul a háztetőkre és a halandók szempilláira, akkor a nemes kosztos is lehajlja fejét, hogy a jótekönyv alomból ur erőit merítsen a másnapi terhek elviselésére. A magas kincstár a derék vendég zajtanat működését naponkinti egy forinttal jutalmazza. A klagenfurti jámbor polgárok pedig épületes elmélkedésekbe bocsátkoznak a fölött, hogy az általuk adó fejében befizetett forintosok, mily hasznos rendelkezésre jutnak.

* **Leuchtenberg Romanofski Sergius herczeg,** ki a bulgáriai harczterén elesett, még fiatal ember volt. Született 1849. decz. 20-án s rangjára nézve szárnysegéde volt Sándor czárnak. A trónörökös nagyherczeg csapatainak legutóbbi kémszemléjén érte homlokán a végzetes golyó. A herczeg Leuchtenberg Miksa herczeg harmadszülött fia, ki 1839. július 14-én Maria Nikolajevna, Miklós czár legidősebb leányát vette nőül. A menyegző utáni napon egy császári rendelet jelent meg, mely Miksa herczegnek — Beauharnais Jenő fiának — a császári fenség címét adományozta. Gyermekei szintén viselik e czímet s 1852. óta mint a császári ház tagjai a Romanoff nevet is. Az elesett herczeg atyja 1852. november 1-jén halt meg s özvegye — ki nővére a most uralkodó czárnak — Stroganoff nevű főlovászmasteréhez ment nőül másodszer, ki vele együtt a grófi rangot is megkapta. A család sok éven át lakott Olaszországban. A fiatal Sergius nevelését Lipdhart műtörténész vezette, kinek fia ismert festő s volt játszótársa a herczegi gyermekeknek. — III. Napoleon nagybátyja volt a herczegnek, kiért udvarunk is tíz napi gyászt ölt.

* **Romania volt kultuszminisztere** s Erdély egyik legvéremsőbb annectálója Papiu Ilárián, mint a „Haladás“ írja, a nagy-

szebeni tébolyházban meghalt. Erdélyi szegény fiú volt. Sokat vitázott történészeinkkel a románok eredete fölött. Esményképe volt: Romania a Tiszáig. Pár éve örült meg s került a nagyszabeni tébolyházba.

* **Nagyreményű fiú** állott a napokban a fővárosi kapitányság előtt. E fiú, H. vagonos kereskedő fia, már 10 éves korában gyilkossági kísérletet követett el; nővére kávéjába gyufáról szedett villót dobott, hogy a szegény teremtés elpusztuljon és a szülők vagyonának ő legyen egyedüli örököse. 12 éves korában atyjától 300 frtot lopott, melyet részint elfecsérelt, részint elajándékozott testilelki barátainak. Ez idő óta számos kisebb lopást követett el a szülői házban, de az anya majomszeretete mindannyiszor oltalma alá vette. Halottak napján az egész család a temetőbe ment, csak a bitóra termett fiú maradt otthon, főfájás ürügye alatt. E kedvező alkalmat arra használta fel, hogy több alkuszit hívott fel lakásukba, kiknek 900 frtót szülei összes butorát eladta. Azt hazudta ezeknek, hogy a butorok eladásával Bécsbe költözött szülői bizták meg. A 17 éves fiú 150 forint előleget eszközölt ki, a többit kölcsönös megállapodás szerint f. hó 9-én kellett volna lefizetni, midőn a butorok az új tulajdonosok által elszállíthatók lettek volna. Képzeltetők a szülők meglepetése, midőn a vevők több ember kíséretében megjelentek, hogy a butorokat elvessék. A gonosz fiú a budai hegyekre szökött, de tetének egyáltalán nem lett komolyabb következménye. Az anyja majomszeretete ismét megoltalmazta minden kellemtelenségtől.

IRODALOM.

A „**Vasárnapi Ujság**“ november 18-iki száma következő tartalommal jelent meg: Gróf Károlyi György (arczképpel). — „Szeptember végén“ költemény Pásztoótól. — „Thurzó György kincstára“ Szilágyi Sándortól. — B. Kochmeister Frigyes és az országos protestans új árvaház (arczképpel és képpel). — Képek a táborig életről (5 képpel). — „Servedac Hector kalandos vándorlása a naprendszeren át.“ Verne regénye (2 képpel). — A műcsarnokból. — „A magyar nyomdázat történelmi fejlődése.“ (Dr. Ballagi Aladár új könyvéről). — „Egy negyedévi Ozmán pasánál.“ Eredeti tudósítás Ali Eleniditől. — Irodalom és művészet, stb. rendes hettirovatok.

A „**Vasárnapi Ujság**“ előfizetési ára negyedévre 2 frt., a „Politikai Ujdságok“-kal együtt 3 frt.

Teljes számu példányok január 1-jétől még folyvást kaphatók. Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó hivatalában (Budapest, egyetemutca 4-dik sz.) megrendelhető a „Képes Néplap“ legolcsóbb hetilap a magyar nép számára, mulattató és tanulságos tartalommal, s a hazai és külföldi politikát tárgyaló rendes rovattal. Előfizetési ára félre csak 1 frt. A „Haboru-Kronika“ negyedévre a „Képes Néplap“-pal 1 frt., a „Vasárnapi Ujság“-gal 2 frt. 50 kr., a „Politikai Ujdságok“-kal 2 frt.

Táborszky és Parsch jónévű kereskedésben a következő új zeneművek jelentek meg: „**Hazai Emlék**“ magyar népdal induló ifj. Fahrbach Fulóptól. Ara 60 kr. „**Herz Dame**“ polka francaise. Ara 50 kr.

A „**Magyar Jogász**“ szakközlöny, melyet Kun László ügyvéd kitünően szerkeszt, a jövő évre kiadta előfizetési felhívását. E jeles szakközlöny előfizetési ára egész évre 15 frt., félre 8 frt. negyedévre 4 frt.

Koszorús irónk Jókay Mór regényének „A névtelen vár“-nak 3-ik füzeté is megjelent. Felhívjuk a kitünő regényre olvasóink figyelmét.

H I R D E T É S E K.

6929. sz. p. 1875. (253-33)

Arverési hirdetés.

A nagy-beckerekéi e. f. kir. törvényszék részéről közhírré tétetik, hogy Eisen Anna kérelmére Thomas Györgynek tulajdonai felvett s a lázárföldi község 135. össeírasi sz. a. előforduló 450 frtra becsült felülepítmenyre a bírói árverés elrendeltetett, s ennek a lázárföldi község házában leendő eszközlése végett az első árverés határideje 1877. évi november 29-ik, a második pedig december 29-ik napjára, mindig délelőtti 10 órakor tüzetik ki oly megjegyzéssel, hogy a birtok csak a második árverésnél fog a becsáron alól eladatni. Az árverezni kívánók a becsárról 10% bánatpénzt letenni tartoznak. A többi árverési feltételek az árverező kiküldötténel megtekinthetők. Felhivatnak mindazok, a kik a foglalt javak iránt tulajdoni, vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnék, hogy igénykeresetüket a perrendtartás 466. §-a értelmében, a hirdetés közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. törvényszéknel nyútsák be, különben azok az árverés folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasítani. Az árverés foganatosításával Marianovich János, kir. bir. végrehajtó bizatott meg. Kelt a n.-beckerekéi e. f. kir. törvényszéknek, 1877. évi február 5-én tartott polgári üléséből.

Várady Mihály, kir. tszéki elnök.

8034. sz. 1877. (264-31)

Arverési hirdetés.

A nagy-beckerekéi e. f. kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Haril József

t.-becsei lakos végrehajtásnak Momirov Mladen franyovai lakos végrehajtást szenvedő ellen 180 frtnyi tőke követelése és járuléka iránti végrehajtási ügyében a franyovai 1308. sz. tjkvhen A. I. 860. részlet- és 761. össeírasi számok alatt téglából kiépített folyósóval ellátott 1000 frtra becsült lakház téglából kiépített pincze, fészertálló, melléképület, egy téglából kirakott forgókút és udvarból, továbbá ugyanott A. II. 1770. részlet-szám alatt foglalt, 150 frtra becsült, szőlő venyegével becsültelt 625 □olni pótkertből, és ugyanott A. III. 808. részlet- és 713. össeírasi számok alatt foglalt, 200 frtra becsült ház, melléképület, istálló, téglával kirakott gémes kút és udvarból álló ingatlanok az 1877. évi december 4-ik napján délelőtti 8 órakor mint első, és 1878. évi január 4-ik napján délelőtti 8 órakor mint második határidőben, Franyova község házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fognak u. m.:

- 1-ször. Kikiáltási ár a fennebb kitelt becsár, melyen alul az első árveréskor az árverésre kitűzött birtokok nem fognak eladatni.
- 2-ször. Az árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagyis 100 frtot, illetőleg 15 frtot és 20 frtot készpénzben a kiküldött kezéhez letenni.
- 3-ször. Vevő köteles a vételárt két egyenlő részletben és pedig: az első részletet az árverés után azonnal, a második részletet az árverési naptól számítandó egy hónap alatt, 8% kamatokkal együtt ezen kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál előre kieszköztölt utalvány alapján a nagy-beckerekéi m. kir. adó- mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.
- A bánatpénz az első részletbe fog beszámíttatni.
- 4-ször. Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tűzkár ellen biztosítani.

5-ször. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennelfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6-ször. A tulajdonjog bekeblése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7-szer. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekelte felek bármelyikének kérelmére, a prts. 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvételése mellett, újabb árverés alá bocsátatni és csupán egy határidőnek kitűzése mellett az előbbi becsáron alul is, eladatni fog.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitűzött javak iránt tulajdoni vagy más igényt, avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy e részben kereseteiket a hirdetésnek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számítandó 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál nyútsák be, különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasítani.

Végül felszólíttatnak azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen kir. törvényszék székhelyén, vagy annak közelében lakkak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetősök végett helyben megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsek be; ellenkező esetben Száviits István nagy-beckerekéi ügyvéd, mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Kelt a nagy-beckerekéi e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál 1877. évi szeptember 5-én tartott ülésében.

